

De ORANGERIE
Zutphensestraatweg 6A, 6956 AC Spankeren

Monumentgegevens

Monumentnummer	519377
Complexnummer	519372 – De Geldersche Toren
Inschrijving register	17 september 2001
Kadaster deel/nr	82946/162
Kadastrale aanduiding	Dieren R 1173

Zutphensestraatweg 6 A, 6956 AC te Spankeren

De ORANGERIE (C) heeft een rechthoekige grondvorm en in kruisverband gemetselde gevels. De lange gevel aan de tuinzijde heeft afgeschuinde hoeken. Rond het gebouw loopt een plint van hardsteen. Het afgeplatte schilddak is belegd met leien en heeft op elk zijschild één Oeil de Boeuf met een tuimelraampje en op het voorschild aan de ingangszijde drie. Alle gevelhoeken worden geaccentueerd door gepleisterde lisenen met horizontale voegen. Ter plaatse van deze lisenen is het omlopende hoofdgestel gecornist. Het hoofdgestel zelf bestaat uit een geprofileerde architraaflijst, een fries met verticale insnijdingen en een geprofileerde kroonlijst met guttae.

De VOORGEVEL (ingangsgevel) heeft een midden deur in een kozijn met twee kalven, één niet oorspronkelijk kalf tussen de deur en een houten paneel daarboven en het originele geprofileerde kalf tussen dit paneel en het bovenlicht. De deuropening is, evenals alle vensteropeningen, licht getoogd aan de bovenzijde. Aan weerszijden van de voordeur bevindt zich een gekoppeld getoogd kozijn waarvan de middenstijl decoratief is bewerkt. De kozijnen bevatten aan elke zijde van de deur twee 6-ruits empire ramen met een bovenlicht met decoratieve roeden verdeling. Boven de vensteropeningen bevinden zich gekoppelde strekken met van plantenmotieven voorziene geboortestenen. Onder de gekoppelde kozijnen is de plint verhoogd en voorzien van bladmotieven. In de gevel bevindt zich een stichtingssteen met daarop de tekst: "De eerste steen gelegd door Johanna Cecilia Elisabeth Baronesse van Rhemen van den Gelderschen toren" en het jaartal 1880 en in cijfers de maand- en dag aanduiding: 6 mei.

De LINKER ZIJGEVEL bevat vier, per twee gekoppelde, openslaande tuindeuren met glasvulling en horizontale en verticale roeden verdelingen. De bovenlichten boven de deuren zijn als in de voorgevel. De detaillering van de strekken is dezelfde als in de voorgevel. Ook in het schuine geveldeel bevindt zich een openslaande tuindeur.

De ACHTERGEVEL bevat zes gekoppelde openslaande tuindeuren met bovenlichten en gekoppelde gepleisterde afsluitingen met sluitstenen met bloemknoppen en zeer rijk gedetailleerde stucdecoraties met voorstellingen van gereedschappen, kopjes etc. boven de deuren.

Tegen de RECHTER ZIJGEVEL bevindt zich de in 1930 aangebouwde garage met tuinkamer. Deze garage heeft aan de ingangszijde twee grote dubbele paneeldeuren en aan de hogere tuinzijde een vijftal stolpramen met tegeldorpels. Interieur: De voormalige eetkamer van de orangerie is voorzien van een niet oorspronkelijke maar wél 19de eeuwse houten Neorenaissance betimmering, afkomstig uit een pand in Nijmegen. De stucplafonds

in de grote zaal zijn niet origineel. De vloer van de grote zaal is voorzien van klinkers en gietijzeren roosters.

Waardering ORANGERIE in eclectische trant uit 1880.

Architectuurhistorische waarden:

- De orangerie is van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp die tot uitdrukking komen in de (gaaf bewaard gebleven) hoofdvorm, de bijzonder rijke detaillering en het materiaalgebruik.
- De orangerie vormt een goed voorbeeld van het Eclecticisme in nog door het Neoclassicisme beïnvloede hoofdvorm.
- De orangerie is van belang vanwege meerdere bijzondere deels oorspronkelijke interieuronderdelen waardoor er sprake is van een bijzondere samenhang tussen exterieur en interieuronderdelen.

Stedenbouwkundigen waarden:

- De orangerie heeft een ensemblewaarde als functioneel onderdeel van de buitenplaats de Geldersche Toren. Als zodanig heeft de orangerie ook een duidelijke situeringswaarde die voortkomt uit de ligging ten opzichte van de toren en de overige bijgebouwen.

Cultuurhistorische waarden:

- De gaaf bewaarde orangerie is typologisch van belang als bijzonder voorbeeld van een rijk gedetailleerde orangerie uit het laatste kwart van de negentiende eeuw gemeente Rheden. Veel negentiende eeuwse orangerieën zijn inmiddels verdwenen zodat er sprake is van een zekere zeldzaamheidswaarde.

Dit monument maakt onderdeel uit van [complexnummer 519372](#). Hier vindt u meer informatie over het complex en de bijbehorende monumenten.

Oorspronkelijke functies

Hoofdfunctie **Hoofdcategorie**

Ja

Kastelen. Landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Orangerie

De oranjerie van de Geldersche Toren te Spankeren (2012) | Foto: Peter van der Wielen